

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۱/۰۴/۱۳

ولي الله ملكزی

د كعبې لوتماران

په كابل كې د حفيظ الله امين خونړی واکمني وه او په ايران كې د آيت الله روح الله خميني په مشرۍ د (لا شرقية لا غربية، جمهورية اسلامية) شعارونو د تهران په گډون، د ايران د سترو ښارونو لارې او كوڅې په سر اخیستي وې. اسلامي نړۍ د پنځلسمې هجري قمري پېړۍ د هرکلي لپاره د جشنونو په تياريو بوخته وه چې نابېره د مکې څخه د مهدي منتظر او كعبې د اشغال زاره چاودو خبرونو، هر کلمه گو اريان دريان كړ. د سعودي عربستان د يو متقاعد ضابط، جهيمان العتيبي په مشرۍ دوه سوو تنو چې په تابوتونو كې يې وسلې راوړې وې، د سهار له لمانځه وروسته د المسجد الحرام امام گوښه او ټولې دروازې يې بندې كړې. په لوډسپيکرو كې د محمد القحطاني سره د مهدي په توگه، د بيعت غوښتنه وشوه او نژدې پنځوس زره حاجيان او لمونځ كونكي را حصار شول. د بيت الله كلا بندۍ او خونړۍ جگړې چې د ۱۹۷۹م کال د نومبر په شلمه پيل شوې وه، دوه اونۍ وخت ونيو او د ډسمبر په څلورمه د فرانسوي مشاورينو په مرسته پای ته ورسیده. د عربستان رسمي بيانیه د مرو شمیره درې سوه په گوته کوي، خو د الجزيرې د (ما خفي اعظم) پروگرام له مخې د قربانيانو تعداد له پنځو زرو څخه هم زیات دی چې په دوی کې یرغلگر، امنیتي ځواکونه او له دولسو هیوادونو څخه راغلي حاجيان شامل دي.

مگر له دې پېښې زر کاله وړاندې، هغه څه چې قرمطیانو د ابراهيم خليل الله په لاس د توحيد په خاطر په دې جوړې شوي كعبې كې تر سره كړيدي، جهيمان يې پارسنگي هم نه دی. كله چې امام حسين رضي الله عنه په كربلاء كې شهيد شو، نو د امويانو او بيا د عباسيانو پر ضد د علوي غورځنگ په نوم يو پټ مذهبي تحريك را منځ ته شو. مازی يو شعار يې درلود؛ خلافت د امام علي او د هغه د اولادې حق او ميراث دی او له دوی سره ظلم شوېدی. دغه پټ خوځښت د ځان لپاره د (آل البيت) ناره غوره كړه او د فعاليت ساحه يې ورو ورو له بغداد څخه شام، بحرین، سلطنة عمان او يمن ته خوره شوه. د آل بيت پلويان او مدعيان په ډيره لږه موده كې په څو ډلو تقسيم شول چې غټه ډله يې د اثناعشري يا دوازه امام فرقه ده.

د دوی له نظره، دولس امامان عبارت دي له حضرت علي، حسن او حسين رضي الله عنهم بيا په ترتيب سره امام سجاد، امام باقر، امام جعفر صادق، امام موسی کاظم، امام رضا، امام جواد، امام هادي، امام حسن عسكري او امام مهدي. اهل تشيع عقیده لري چې حضرت مهدي همدا اوس ژوندی دی او د عراق د سامراء په کوم سرداب (سمخه) کې اوسېږي. يوه ورځ به له دغه غار څخه راووځي او په ټوله دنيا كې به د عدل او مساوات يو نړيوال حكومت جوړ كړي. د اسماعيليه ډلې پيروان له دوازه امام فرقي سره يو ژور اختلاف لري او داسې انگيري چې د شپږم امام (جعفر صادق) ځوي، موسي کاظم اووم امام نه دی بلکې د هغه ورور (اسماعيل بن جعفر) اووم امام دی. د فاطمي دولت مشران چې نژدې درې پېړۍ يې په مصر كې واکمني وكړه او بيا د صليبيانو سره د همكارۍ په تور د صلاح الدين ايوبي لخوا له منځه يووړل شو، د همدې فرقي پيروان وو.

حمدان قرمطي (په عربي كې لنډې سړي ته قرمط ويل كيږي) چې اصلا د ايران د خوزستان څخه په ۲۵۸هجري قمري كې كوفي ته تللی وو، له اسماعيلي فرقي څخه خپله لاره بيله او د عباسي خلافت په ضد يې ډير پټ او پېچلی وسله وال بغاوت پيل كړ. په فارس كې يې طرفدارانو دا پارونكې شعار پورته كړ چې امام حسين څو عربانو وژلی، بايد غچ يې واخيستل شي. په بغداد كې عباسي خليفه او وزيران يې دغه مهال د فيل په غوږ كې ویده وو. پوره پنځلس كاله وروسته پوهه شول چې قرمطيان داعيان ندي، بلکې باغيان دي او ټكول يې واجب دي. اگر كه اوبه يو څه له ورځه تيرې وې، خو بيا هم د حمدان گڼ شمير پلويان ونيول شول، مگر پخپله بحرین ته په تېښته بريالی شو. له اسماعيليه فرقي سره د قرمطيانو توپير دا دی چې قرمطيان خپل امامان، د پيغمبرانو هم پله او يو برابر گڼي. مشهور

د پاڼو شميره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په خیر و لولی

مورخ الطبري ليکي سره د دی چې قرمطیان حتی د علویانو او اسماعلیانو لپاره یو غټ سرخوړې وو، خو د عباسي خلافت پر ضد دوی درې واړه په یو مورچل او یوه لیکه کې ولاړ وو.

قرمطیانو په ۲۸۶ هجري کې د بحرین ټوله جزیره پخپله ولکه کې راوسته او په لږه موده کې یې د نن ورځې د سعودي عربستان د القطیف بیا د الأحساء سیمې ونیولې او لښکرې یې حجاز ته ورسیدې. مکې ته په لاره د بې وسلې حاجیانو هغه کاروان چې شمیر یې دوه زره اوسوه نفرو ته رسیده او نژدی پنځه سوه تنه یې میرمنې وې، ټول له تیغه تیر کړل او د عباسي خلافت بېرغ ته یې اور ولگولو. د مکې مکرمي لپاره د اسلامي تاریخ تر ټولو خونړی او ویرجن موسم ۳۱۷ هجري قمري کال وو چې ابو طاهر القرمطي د زرگونو ناترسه جگړه مارو سره مکې ته داخل شو. د اسلامي نړۍ په لړ او بر کې مفتیانو، فتوی صادره کړه چې هیڅ څوک به سړ کال حج ته نه ځي او را روان کال ته دی منتظر پاتې شي. د مکې خلک په عذرونو او ننوتو سره دغه وحشي قومندان ته ورغلل چې په حرم باندې له تیري څخه تیر شي او د ابرهه تاریخ تکرار نه کړي. خو قرمطي دغه جرگه ماران ووژل او د خپل سړي خور لښکر سره مسجد حرام ته ننوت. د زرگونو حاجیانو سپین احرامونه یې په وینو سره کړل او د زمزم په چینه کې یې متیازې وکړې.

کله چې د حرم دننه یو ژوندی کس هم پاتې نه شو، نو ابو طاهر القرمطي خپل ایله جاري ته امر وکړ چې د مرو انبارونه د زمزم په کوهي کې وغورځوي. د کعبې له بام څخه یې د سرو زرو میزاب (ناوه) راکوزه کړه او د کعبې پوښ یې څیرې څیرې کړي. د څو ورځو خونړي تاراک په پای کې نوموړي حجر اسود له کعبې څخه جلا او له خان سره بحرین ته یووړ. عباسي خلافت له خپل پیل څخه تر پایه، هیڅکله هم د دومره ذلت سره نه دی مخ شوی څومره چې د قرمطیانو په لاس سپک سپاند شو. په بغداد کې خلیفه د دوو لسيزو لپاره هر کال ۱۲۰ زره طلايي دیناره بحرین ته باج (جزیه) ولیرله او په همدې ټولې مودې کې حاجیان او عمره کونکي د حجر اسود له لیدلو او مسخ کولو څخه محروم وو. البته د پنځمې هجري قمري صدۍ په ترڅ کې سلجوقیانو، قرمطیانو ته ماتې ورکړه او اسلامي نړۍ یې له شړه خلاصه شوه.

دلته دوو ټکو ته اشاره یې کتې نه ده؛ لومړی دا چې د نړۍ د یو اعشاریه اته ملیاردو مسلمانانو د ټول نفوس یواځې ۱۲ فیصده شیعه گان او پاتې ۸۸ سلنه یې سنیان دي. دویم دا چې تاریخ گواه دی هر ه بلوسه، نښته او جنگ غالب او مغلوب لري، خو د مذهبي جگړو دواړه خواوې د تل لپاره مغلوبې وي او هیڅ چا ترې سود نه دی وړی. د سوريې یو بلاگ گر، نزار سعید الحلبي لیکلي (سوريې ته له نورو ځایونو څخه راغلو مذهبي ملیشو په حلب کې هغه څه وکړل، که القرمطي ژوندی او دا کندوالي یې لیدلې وای، نو حتما به یې له ډیره غروره ویلي وو چې افرین شه، زما غورځنگ خو اوس رنگ راوړ).

یادونه: د الجزیرې نړیوال ټلويزیوني چینل د استاذ احمد ابراهیم څیړنیزه مقاله د (القرامطة.. يوم سرقوا الحجر الأسود واحتلوا الكعبة المشرفة) تر عنوان لاندې خپره کړېده. ما په مننې سره له دغې څیړنې څخه د الهام تر څنگه د نورو تاریخي سرچینو څخه هم اقتباس کړی او پاسنی مقاله مې لیکلې ده.